

Nationella riktlinjer 2026:

Allergi

Riktlinjerna i korthet

Socialstyrelsens första nationella riktlinjer om allergi

Allergi är en folksjukdom och hör till de vanligaste kroniska sjukdomarna i Sverige: 35 procent av befolkningen uppger att de har en allergi.

Även globalt sett har allergiska sjukdomar ökat över tid, och idag är upp till en femtedel av världens befolkning påverkade av allergisjukdomar, vilket medför betydande direkta och indirekta kostnader kopplade till den höga sjukligheten.

De nationella riktlinjerna om allergi vänder sig framför allt till dig som har ett övergripande ansvar för att fördela resurser i hälso- och sjukvården. Observera att riktlinjerna inte är tänkta att vara heltäckande, utan gäller ett urval av insatser där vägledningsbehovet är stort.

➔ Läs riktlinjerna i sin helhet på Socialstyrelsens webbplats, socialstyrelsen.se/nationellariktlinjer/allergi.

Rekommendationer i korthet

Vi ger 10 rekommendationer till beslutsfattare och chefer i riktlinjerna. Här sammanfattar vi några viktiga budskap:

Följ upp vården och ge stöd till egenvård

Regelbunden och strukturerad uppföljning av allergisjukdomar är nödvändigt för att ge rätt behandling, kunna avskriva allergi och diagnostisera ny allergi. Idag sker sådan uppföljning dock alltför sällan.

Detsamma gäller **stöd till egenvård** som är en viktig del av allergivården. I stort sett för alla allergisjukdomar behöver patienten engageras och utföra själva behandlingen, även om omfattningen och innehållet varierar mycket.

Erbjud immunterapi och systemisk behandling till fler patienter

Erbjud **oral immunterapi** till barn med allvarlig jordnötsallergi. Behandlingen ökar toleransen för jordnötter, vilket kan öka tryggheten och förbättra livskvaliteten för patienterna och deras familjer. Ju yngre barn, desto bättre effekt.

Erbjud **allergen immunterapi** till barn och vuxna med allergisk rinokonjunktivit, orsakad av till exempel björkpollen, gräspollen eller kvalster. Behandlingen ger långvariga sjukdomsmodifierande effekter och minskar också risken för astmautveckling. För patienten kan även små förbättringar få stor betydelse för livskvaliteten.

Erbjud **systemisk behandling** till barn och vuxna med atopiskt eksem där standardbehandlingen inte räcker. Se till att patienterna kan få prova flera olika läkemedel om det första alternativet inte fungerar tillfredsställande. Individuellt anpassade behandlingsalternativ är viktiga, eftersom de minskar exempelvis klåda och sömnproblem, och därmed ökar livskvaliteten.

Utred vuxna med förmodad feldiagnosticerad penicillinallergi

Erbjud en **direkt provokation med penicillin** till vuxna med förmodad feldiagnosticerad penicillinallergi – om risken för en allergisk reaktion bedöms vara låg. Efter denna insats kan man avskriva allergimisstanken för minst 95 procent av patienterna. Genom att avskriva feldiagnosticerad penicillinallergi ges möjlighet till en effektiv behandling om vårdbehovet skulle uppstå framöver.

Vi följer upp och utvärderar

Med de nationella riktlinjerna vill Socialstyrelsen bidra till jämlika insatser med hög kvalitet. Vi kommer senare, när riktlinjerna har implementerats, att utvärdera hur de används och påverkar praxis i hälso- och sjukvården. Kunskapen används sedan när vi uppdaterar riktlinjerna.

Välkommen med synpunkter

Det här är första gången Socialstyrelsen publicerar riktlinjer om allergi. Du som arbetar för exempelvis en region, intresseorganisation, yrkesförening eller privat vård- eller omsorgsgivare kan skicka skriftliga synpunkter på riktlinjerna till e-post allergi@socialstyrelsen.se.

Nationella riktlinjer 2026: Allergi – Riktlinjerna i korthet (artikelnr 2026-4-10118-Riktlinjerna i korthet) kan laddas ner på vår webbplats. www.socialstyrelsen.se/publikationer